

Phát biểu của Giám đốc ĐHQG-HCM nhân kỷ niệm 26 năm Ngày Nhà giáo Việt Nam (20/11/1982 -20/11/2008).

Kính thưa các vị khách quý,
Kính thưa các Thầy, các Cô,

Hôm nay là ngày 18/11, chỉ hai ngày nữa là đến ngày Nhà Giáo Việt Nam, trong không khí rộn ràng của những ngày hội của ngành giáo dục và đào tạo, Đại học quốc gia TP HCM tổ chức Lễ chúc mừng các Thầy cô giáo vừa được Chủ tịch nước phong tặng danh hiệu Nhà Giáo Nhân Dân, Nhà giáo Ưu Tú đợt 2008 và trao tặng huy hiệu tôn vinh cho các thầy cô đã có đóng góp tâm huyết, hiệu quả cho việc xây dựng và phát triển Đại học quốc gia Tp HCM trong hơn 10 năm qua.

Đây là một sự kiện có tính chất quan trọng, một hoạt động mang đậm nét văn hóa đặc thù của Trường Đại học, đặc biệt đối với Đại học quốc gia TP HCM, hệ thống các trường ĐH, Viện NC lớn, một trung tâm đào tạo, NCKH và chuyển giao CN đa ngành, đa lĩnh vực chất lượng cao của Việt Nam, sinh hoạt này càng có ý nghĩa .

Thay mặt cho lãnh đạo ĐHQG TP tôi xin được gửi lời chúc tốt đẹp đến quý vị đại biểu và các thầy cô giáo nhân buổi lễ trang trọng ngày hôm nay.

Kính thưa quý vị đại biểu và các Thầy, Cô,

1. Giáo dục là nền tảng để xây dựng và phát triển bền vững đất nước, đó là chân lý, là quy luật tất yếu của mọi thời đại, chế độ, đất nước. Sự đánh giá đúng đắn và chăm lo đúng mực cho giáo dục sẽ là một hồng phúc cho đất nước, đem đến cho đất nước đó, dân tộc đó, một nền tảng kiến thức rộng, một bản sắc văn hóa sâu và một sự phát triển bền vững trong cộng đồng nhân loại vốn luôn biến động, cạnh tranh và đôi khi uy hiếp lẫn nhau. Chỉ có giáo dục mới giúp cho con người vươn đến cái chân - thiện - mỹ, hiểu được chân lý và lý tưởng; giáo dục giúp cho bản thân, gia đình và xã hội phát triển một cách hài hòa, đúng mực.

Là một đất nước chịu ảnh hưởng của văn hóa đông phương, trải bao nhiêu đời nay, dân tộc Việt Nam, đã chứng minh một điều rất hiển nhiên như hơi thở, không khí là biết đánh giá đúng giá trị của giáo dục và tôn trọng nền giáo dục nước nhà từ rất sớm. Quốc tử giám, ngôi trường ĐH đầu tiên của Việt Nam, dù lúc bấy giờ chỉ dành cho các gia

đình quyền quý, vọng tộc, là một trong những ngôi trường Đại học đầu tiên của thế giới, được thành lập từ năm 1076, cách đây gần 1000 năm. Nhà nước cách mạng của chúng ta ngay từ khi giành được độc lập năm 1945, đã hết sức quan tâm đến nền giáo dục nước nhà, từ việc củng cố hệ thống giáo dục quốc dân, đến đẩy mạnh phong trào bình dân học vụ, xóa giặc dốt mà Chủ tịch Hồ Chí Minh đã phát động và cả dân tộc lúc bấy giờ đều một lòng, một dạ hồ hởi tham gia. Cho đến ngày nay chúng ta có một nền giáo dục hiện đại, nhân bản và cách mạng, góp phần xứng đáng vào sự nghiệp xây dựng và phát triển đất nước, cung cấp NNL cho quá trình CNH, HĐH, hội nhập quốc tế của Việt Nam, dù vẫn còn biết bao điều phải cố gắng rất nhiều.

Với một chính sách nhất quán Nhà Nước, Chính Phủ luôn rất quan tâm đến giáo dục và đào tạo, trong những điều kiện còn rất nhiều khó khăn của một nước nghèo, đang phát triển, Nhà Nước ta đã có nhiều lo lắng và tạo những điều kiện thuận lợi cho việc phát triển giáo dục và đào tạo. Những lo lắng đó không chỉ ở cấp trung ương mà chúng ta cũng cảm nhận được từ mỗi quan hệ, hỗ trợ và quan tâm của các đồng chí lãnh đạo địa phương như TP HCM, Tỉnh Bình Dương, ... Sự quan tâm được thể hiện không chỉ trong những ngày truyền thống, những đợt lễ lớn, mà ngay trong công việc hàng ngày, qua các lần làm việc và giúp đỡ của lãnh đạo các cấp với sự nghiệp GD và ĐT, với ĐHQG TP HCM. Và sự quan tâm đó còn thể hiện sinh động trong buổi sáng hôm nay với sự hiện diện của đồng chí Bí Thư Thành ủy, vốn rất gần gũi với các Thầy cô chúng ta. Xin chân thành cảm ơn đồng chí.

Nền giáo dục tốt, với sự quan tâm của các cấp quản lý, xã hội, tất yếu phải có những thầy giáo tâm huyết hết lòng vì sự nghiệp giáo dục và vì các thế hệ sinh viên học trò. Trong lịch sử nước ta có bao nhiêu người thầy giáo tài và đức sáng mãi với thời gian, như khuôn vàng, thước ngọc tạo nên những chuẩn mực và giá trị tinh thần của ĐẠO làm thầy. Những người THẦY, mà chúng ta không thể nào nêu hết tên và kể hết những điều tốt đẹp vì đó là sự cao đẹp và vĩ đại của sự nghiệp giáo dục và đào tạo Việt Nam. Từ những thầy đồ ngày xưa giữ áo từ quan xem thường mọi vinh hoa, quyền lực, đến người thầy giáo trong kháng chiến, những thầy giáo trong hầm sơ tán, những thầy giáo trong vùng tạm chiếm, trên bục giảng đại học với muôn vàn khó khăn vẫn vững vàng truyền đạt kiến thức, nghiên cứu khoa học, vẫn một lòng yêu nước gắn bó với dân tộc, quê hương, ...

Tiếp nối những tấm gương nhà giáo đó, đội ngũ thầy cô giáo ngày hôm nay vẫn âm thầm lên bục giảng, vào phòng thí nghiệm, ra công trường, đến xí nghiệp vì một chức năng cao cả là truyền đạt kiến thức và đào tạo con người của mình. Những thế hệ học trò tiếp nối nhau ra trường, những người công dân có tri thức, đạo đức và nghề nghiệp đóng góp, thành đạt trong cuộc đời, và người thầy giáo, cô giáo vẫn đứng sau mọi hào quang. Cái thắm đậm lại, đó là niềm hạnh phúc, tự hào mà khó ai có thể hiểu nổi, niềm hạnh phúc, tự hào của người thầy giáo khi thấy những lứa học trò thành đạt, giỏi giang, góp sức cho đời, niềm hạnh phúc như người nông dân trước ruộng lúa trĩu hạt.

Nhưng tất cả, không chỉ là những cống hiến thầm lặng và niềm tự hào nghề nghiệp. Đó là sự vinh quang của nghề giáo, vinh quang của việc góp phần đào tạo con người, đó là những gia tài tâm huyết của thế hệ thầy cô đi trước truyền lại cho thế hệ đi sau, đó là sự tôn trọng của xã hội và sự công nhận tôn vinh của nhà nước. Và đó là ngày hôm nay, khi chúng ta ngồi lại đây và chúc mừng nhau nhân ngày nhà giáo Việt Nam và chúc mừng các thầy cô được phong tặng các danh hiệu cao quý : Nhà Giáo Nhân Dân và Nhà Giáo Ưu Tú như những gì mà cuộc đời trao tặng cho mỗi thầy cô đã vắt tâm huyết của mình cho sự nghiệp. Chúng ta xin chúc mừng 13 Thầy Cô được phong tặng Nhà Giáo Nhân dân năm 2008, có thầy cô suốt đời gắn bó với bục giảng, phòng thí nghiệm, có thầy cô đã qua hai thời kháng chiến, có thầy cô từ bắc vào và có thầy cô suốt đời gắn bó với thành phố, có thầy cô còn trên bục giảng, nhưng cũng có thầy cô đã hoàn thành trách nhiệm ... Chúng ta vui mừng với 39 Nhà Giáo Ưu Tú được phong tặng năm nay, đa số là các thầy cô đang trong độ chín của nghề nghiệp, đang giữ những vai trò, vị trí chủ chốt trong quản lý, chuyên môn của ĐHQG TP HCM và có các mối quan hệ tốt với thành phố, địa phương, ..., đây là vốn quý, là sức bật của ĐHQG TP HCM.

Các Thầy cô được phong tặng danh hiệu ngày hôm nay sẽ cùng với các NG ND, NGƯT trước nay tạo nên nền tảng, cùng với tập thể các thầy cô giáo, cán bộ góp phần hình thành sức mạnh và chất lượng của ĐHQG Tp HCM, góp phần làm sáng thêm ĐẠO nghề giáo của chúng ta, đóng góp một cách hiệu quả cho nghề nghiệp, thành phố, XH. Xin chúc mừng các thầy cô.

2. Để phát triển giáo dục tất yếu phải xây dựng hệ thống giáo dục, trường lớp. Và trong hệ thống giáo dục đó, từ mầm non đến đại học, giáo dục Đại học, tinh hoa của nhân loại, có một vai trò hết sức quan trọng. Đại

học là nơi truyền đạt kiến thức đỉnh cao, là nơi nghiên cứu về các hiện tượng, bản chất thiên nhiên và cũng chính là nơi xuất phát của Đại học đó là nghiên cứu về tâm hồn con người, cái tinh thần cao nhất trong cái vật chất đang hiện hữu trên mặt đất và của mỗi con người, phần triết học, cái phần trí tuệ mong manh mà mạnh mẽ, vĩ đại của mỗi con người chúng ta. Và như thế Đại học, với chữ ĐẠI HỌC được viết hoa, luôn mới với sáng tạo, luôn sáng tạo với cái mới. Đừng dừng lại một khuôn mẫu về mô hình mà hãy tìm cái chất cao nhất của đại học trong một mô hình có thể.

Với yêu cầu về nguồn nhân lực thời kỳ mở cửa cũng như ước vọng về một trường Đại học có đẳng cấp, xứng đáng với lịch sử hàng ngàn năm văn hiến của dân tộc và đất nước Việt Nam, hơn 10 năm trước Đại học quốc gia Tp HCM được thành lập. Một mô hình Đại học mới ra đời khi chưa được chuẩn bị đủ về những điều kiện cần thiết đã gặp không ít khó khăn từ nhận thức, cơ chế quản lý đến điều kiện phát triển. Năm năm đầu khó khăn ấy, vẫn những thầy giáo của giảng đường với một quyết định của nhà nước, một quyết tâm của Đảng xây dựng một mô hình ĐH mới, hiệu quả, phải đối đầu với bao nhiêu khó khăn để tìm và xác định mô hình của cái mới, cái đúng nhất có thể. Rồi sau đấy, năm năm tiếp theo, là sự cố gắng của tập thể để khẳng định và bước đầu xây dựng hình hài của Khu Đại Học Quốc Gia Tp HCM, Khu ĐH đầu tiên của cả nước. ĐHQG TP HCM luôn ghi nhận và biết ơn những đóng góp của các Thầy cô những ngày đầu lịch sử ấy.

Bên cạnh những phần đầu của các thầy cô tham gia quản lý, nhằm xây dựng cơ chế và những điều kiện vật chất ban đầu, ĐHQG TP HCM đã khẳng định bằng chất lượng chuyên môn qua thế mạnh và uy tín khoa học của các nhà khoa học đầu ngành, những thầy cô đã đóng góp, xây dựng và phát triển các chuyên ngành khoa học trong ĐHQG TP HCM. Đó là các GS có trên 40 năm trong nghề, là thầy, là tấm gương, là dấu ấn của các ngành chuyên môn đầy thế mạnh của ĐHQG : đó là GS Ngô Kiều Nhi trong lãnh vực cơ học, GS Lê Khắc Bình nhà vật lý mở đường cho ngành KH nano, GS Phạm Phú nhà lý luận về QLGD và sáng lập Khoa QLCN, GS Lâm Minh Triết thành lập ngành CN môi trường, GS Lê Đình Kỳ văn học, GS Bùi Khánh Thế ngôn ngữ, GS Nguyễn Nhật Khanh vật lý lý thuyết, GS Lê Bá Lương chuyên gia nền đất yếu. Đóng góp của các Thầy cô vào sự nghiệp giáo dục và đào tạo là vô cùng to lớn, đã bao nhiêu thế hệ cử nhân, kỹ sư, thạc sĩ, tiến sĩ đã được các Thầy Cô đào tạo.

Xin được thay mặt cho tất cả, ĐHQG TP HCM xin cảm ơn các Thầy Cô vì những đóng góp cho sự nghiệp cho khoa học, cho ngành giáo dục đào tạo và cho sự phát triển của ĐHQG.

Kính thưa đồng chí Bí Thư Thành ủy, các vị khách quý và các Thầy cô,

Nhân buổi lễ mừng ngày nhà giáo Việt Nam, ĐHQG TP HCM tổ chức tôn vinh các Thầy cô được phong tặng danh hiệu NGND, NGUT, và có những đóng góp vào quá trình xây dựng phát triển ĐHQG TP HCM cả về mặt quản lý và học thuật. Tất cả nhằm ước mơ lớn, xây dựng một ĐHQG TP HCM đúng tầm như Đảng, nhà nước và xã hội kỳ vọng, mong muốn. Một hệ thống ĐH nghiên cứu chất lượng của Việt Nam và đường hoàng đứng trong hệ thống các Trường ĐH lớn, chất lượng trên thế giới.

Trong ý tưởng đó để chấm dứt bài phát biểu của mình, cho phép tôi trích lời của bà Drew G. Faust trong diễn từ nhậm chức hiệu trưởng trường đại học Harvard, Hoa Kỳ, cách đây một năm [1] về khái niệm ĐẠI HỌC nghiên cứu. Bà nói : *tinh hoa nằm ở chỗ đại học chỉ chịu trách nhiệm với quá khứ và tương lai của dân tộc, chứ không phải chỉ nhắm ở cái mức kết quả thực tiễn trong vòng mười lăm năm trước mắt. Cái học ở trong đại học là “cái học đúc khuôn cho cả đời người, cái học truyền đạt gia tài của ngàn năm trước, cái học tạo ra vóc dáng cho tương lai”. Cam kết của đại học là vô thời hạn, thành tựu không tiên đoán được, không đo lường được, nỗ lực làm việc không phải để tăng sức cạnh tranh mà là để “định nghĩa cái gì đã làm chúng ta là người qua bao nhiêu thế kỷ“, cái gì giúp ta “hiểu ta là ai, từ đâu đến, đi về đâu và tại sao”. Đi tìm ý nghĩa như vậy là một hành trình bất tận, luôn luôn đặt lại vấn đề, luôn luôn gặp giải thích mới, không bao giờ bằng lòng với những khám phá đã có, câu trả lời này chỉ gợi lên câu hỏi tiếp theo. Đó là học. Học như vậy trong mọi ngành, “trong khoa học tự nhiên cũng như trong khoa học xã hội, nhân văn, và đó là cốt lõi đại học nhắm đến”.*

Đối với tương lai, giáo dục, nghiên cứu, giảng dạy luôn luôn nhắm vào thay đổi, “biến đổi cá nhân khi họ học, biến đổi thế giới khi khám phá của ta thay đổi cái biết của ta về nó, biến đổi xã hội khi hiểu biết của ta được diễn dịch thành chính sách ... Phát triển hiểu biết tức là thay đổi”.

Đại học còn là nơi duy nhất mà triết gia sống chung với nhà khoa học. Bởi vậy, đó là nơi mà “ta đặt những câu hỏi về đạo đức và ý nghĩa, câu

hỏi đó giúp ta hiểu tại sao, vì những lý lẽ nhân bản, xã hội hay luân lý gì mà ta phải thay đổi thái độ với thế giới thiên nhiên”.

Cuối cùng, đại học là nơi phụng sự Sự Thật. Nhưng sự thật ngày hôm nay không phải là sự thật bất di bất dịch của lòng tin thương để ngày xưa”. Sự Thật là một khao khát, không phải là một sở hữu ... Ta phải cam kết luôn luôn lấy thái độ bất ổn của nghi ngờ, thái độ khiêm tốn của lòng tin rằng còn có nhiều thứ để biết hơn nữa, nhiều thứ để dạy hơn nữa, nhiều thứ để hiểu hơn nữa. Đại học phải thách thức bất cứ ai dám nói rằng họ nắm trong tay những sự thật không chối cãi”.

Trên tinh thần Đại học đó, cho phép tôi chấm dứt bài phát biểu lung củng và nhiều giới hạn của mình ở đây với lòng kỳ vọng, ĐHQG TP HCM, với sự đóng góp của các thầy cô giáo, các NGND, NGUT, các GS., PGS, và các em sinh viên ngày càng phát triển trên lý tưởng ĐẠI HỌC như bản chất của nó, góp phần vào sự nghiệp chung, đáp ứng kỳ vọng của Đảng, nhà nước và xã hội đối với chúng ta. Và với sự phát triển đó ta ngày càng có nhiều NGND và NGUT được tôn vinh vì sự nghiệp giáo dục, sự nghiệp xây dựng đất nước, thành phố .

Xin kính chúc sức khỏe đồng chí Bí thư Thành Ủy và các vị khách quý.

Xin kính chúc sức khỏe các Nhà giáo ND, nhà giáo UT, các GS, PGS và tất cả các thầy cô.

Chúc chúng ta có những ngày lễ đẹp về nghề giáo của chúng ta.

Xin cảm ơn.

---

[1] Có thể đọc bài diễn văn này trên mạng:

http://www.president.harvard.edu/speeches/faust/071012_installation.html

Trích từ bản dịch của GS Cao Huy Thuần. Tạp chí Thời Đại Mới.